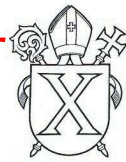

KATEDRÁLNY INFOLIST

17. - 23.5.2010

Liturgický kalendár:

Utorok	18.5.	Sv. Jána I., pápeža, mučeníka	<i>Lub. spom.</i>
Štvrtok	20.5.	Sv. Bernardína Sienského, kňaza	<i>Lub. spom.</i>
Piatok	21.5.	Sv. Krištofa Magallanesa, kňaza a spol., mučeníkov	<i>Lub. spom.</i>
Sobota	22.5.	Sv. Rity z Kassie, rehoľníčky	<i>Lub. spom.</i>
Nedeľa	23.5.	ZOSLANIE DUCHA SVÄTÉHO	<i>Slávnosť</i>

Zbierka na katolícke médiá

Dnes je celoslovenská **zbierka na katolícke médiá**. Všetkým darcom už vopred úprimné Pán Boh zaplat'.

Letné kántrové dni

Letné kántrové dni sú v stredu, piatok a sobotu. Závazný je jeden deň. Prosiť budeme za jednotu kresťanov a za kňazské a rehoľné povolania.

Novéna k Duchu Svätému

Do nedele pokračujeme v **novéne k Duchu Svätému**. Budeme sa ju modlievať vždy pred večernou svätou omšou, na záver adorácie.

Pút' seniorov

Združenie kresťanských seniorov pozýva na **Stredoslovenskú pút' seniorov** na diecézne pútnické miesto Staré Hory, v Bazilike minor Navštívenia Panny Márie, ktorá sa uskutoční **22. mája** s nasledovným programom: o 9.⁴⁵ modlitba posvätného ruženca, o 10.³⁰ sv. omša, ktorú bude celebrovat' Mons. Rudolf Baláž, diecézny banskobystrický biskup. Po sv. omši bude nasledovat' pobožnosť krížovej cesty. Dopraviť sa môžete nasledovnými spojmi: o 6.⁵⁵, 9.¹⁵ (nástupište č. 6), 8.⁰⁰ a 8.²⁰ (nástupište č. 12).

Svätec týždňa

Sv. Andrej Bobola (3. stor.)

Pochádzal z Poľska. Študoval na jezuitských školách. Ako kňaz a kazateľ potom pôsobil v litovskom meste Vilňus. Po niekoľkých rokoch sa stal predstaveným jezuitského kláštora v bieloruskom meste Bobrjusk. Horlivo sa venoval nielen duchovnej službe ľudu, ale aj telesnej pomoci, zvlášť počas morovej epidémie. Od roku 1636 pôsobil Andrej ako ľudový misionár v Bielorusku. V tejto krajine žili kresťania zjednotení s Rímom, ale aj mnohí pravoslávni, ktorí mali voči Andrejovi veľkú nenávisť. Andrej totiž veľmi pozdvihol duchovný život katolíkov, ba získal aj mnohých pravoslávnych. Tí ostatní však čoraz viac strojili proti nemu úklady. Príležitosť prišla počas povstania Kozákov. Nepriateľskí pravoslávni vtedy spolu s Kozákmi neustále útočili na katolíckych kňazov i veriacich a mnohých pripravili o život. Najväčší záujem však mali o kňaza Andreja Bobolu. Raz po svätej omši sa naň Kozáci vrhli a dobili ho palicami. Potom ho súdili a nútili vzdať sa katolíckej viery. Keď to Andrej nechcel urobiť, šľahali ho bičmi, sekali kosákmi, stiahli mu kožu, pálili ho fakľami, odrezali mu pery, vytrhli jazyk a vylúpili oko. Nakoniec ho dobili mečom. Nábožní veriaci ho pochovali. Po niekoľkých storočiach našlo jeho niekoľkokrát premiestňované a ešte stále neporušené telo posledný odpočinok v rodnom Poľsku. Andreja si hneď po smrti začali uctievať nielen katolíci, ale aj mnohí pravoslávni. Stal sa vzorom hrdinskej vernosti Cirkvi a úsilia po zjednotení kresťanov.

ROK KŇAZOV

19.06.2009 – 11.06.2010

V rámci Roka kňazov vám prinášame slovník funkcií a úradov aj s vysvetlením, ktoré sa v Cirkvi používajú, nakoľko sme sa viackrát stretli, s otázkou čo to-ktoré slovo znamená.

SLOVNÍK FUNKCIÍ A ÚRADOV A INÝCH NÁZVOV

Použitá literatúra:

František Vnuk – *Príručný slovník kresťanstva* (2003)

Kolektív autorov – *Malý teologický lexikon* (1989)

lavra – (gr. *laura* – chodník, aleja) – spoločenstvo mníchov – anchoritov, ktorí žili oddelene vo vlastných celách alebo jaskyniach, ale pritom uznávali autoritu jedného opáta. Takéto pustovnícke osady vznikali od 4. stor. v Palestíne a v Egypte, odkiaľ sa postupne šírili aj do iných častí Východorímskej ríše. V súčasnosti sa týmto výrazom označujú najväčšie mužské pravoslávne kláštory (napr. Kyjevsko-Pečorská lavra, najstarší ruský kláštor, ktorý založil r. 1051 Jaroslav Múdry).

legát – (lat. *legatus* – poslaný, poverený) – osobitný predstaviteľ pápeža, poverený špeciálnymi úlohami a splnomocnený konať v jeho mene. Podľa poslania, ktoré dostali, rozlišujú sa tri skupiny legátov: 1. pápežskí legáti, zvyčajne kardináli, poverení dôležitými úlohami jednorázového alebo krátkodobého charakteru, 2. nunciovia, zvyčajne titulárni arcibiskupi, ktorí zastávajú úlohu diplomatických reprezentantov Svätej Stolice, 3. držitelia určitých úradov alebo funkcií s čestným titulom „legatus“.

lektor – (lat. ten, kto číta) – pôvodne predčítač textov Svätého Písma pri bohoslužbách. Neskôr pomenovanie bohoslovca, ktorý dosiahol druhý stupeň nižšieho svätenia a mohol čítať epištolu pri sv. omši. Po Druhom vatikánskom koncile úlohu lektora môže vykonávať aj laik.

magister – (lat. *magister* – učiteľ) – starší a skúsenejší rehoľník, ktorý má na starosti kláštorný dorast, novicov.

magistérium – (lat. *magister* – učiteľ) – učiaci úloha (učiteľský úrad) Cirkvi, ktorej Kristus zveril poklad viery, aby zjavenú pravdu chránila, hlbšie skúmala, verne ohlasovala a vykladala.

metropolita – (gr. *meter* – matka, *polis* – mesto) – arcibiskup, ktorý sídli v hlavnom stredisku cirkevnej provincie. Okrem právomoci nad vlastnou arcidiecézou má určité dušpastierske a disciplinárne práva aj nad ostatnými diecézami provincie. Na Slovensku je metropolitom bratislavsko – trnavský a košický arcibiskup. Keď je v krajine viacero metropolitných arcibiskupov, jeden z nich je obyčajne metropolita – prímás.

miništrant – (lat. *ministrare* – posluhovať) – kňazov pomocník pri katolíckych bohoslužbách, večeroch a iných liturgických úkonoch. Mal dôležitú úlohu pred Druhým vatikánskym koncilom. Obsluhoval kňaza a po latinsky odpovedal v mene veriacych na jeho modlitby. V súčasnosti je jeho funkcia menej dôležitá.

misionár – osoba, ktorá pôsobí v misiách, šíriteľ kresťanstva.

mních – (gr. *monachos* – osamotený) – pôvodne sa tento výraz vzťahoval na osoby, ktoré sa utiahli z hluku sveta do samoty, aby tam rozjímaním, modlitbou a rozličnými druhmi sebazapierania dosiahli bližšie spojenie s Bohom. V súčasnosti sa tento názov používa na príslušníkov všetkých mužských reholí, zatiaľ čo rehoľníci žijúci v samote sa označujú výrazom pustovníci (eremiti).

monsignore – (tal. môj pán) – čestný titul biskupov a vyšších cirkevných hodnostárov. Pápež ho však môže udeliť aj kňazom ako odmenu za mimoriadne služby. Pravidelnými nositeľmi tohto titulu sú: pápežský protonotár, domáci prelát, pápežský komorník a generálny vikár. Skrátenejší názov Msgr., Mons.

neomysta – (gr. *neos* – nový, *mystikos* – vovedený) – novovysvätený kňaz, ktorý odslúžil svoju prvú sv. omšu a čaká na určenie miesta v duchovnej správe.

nuncius – (lat. posol) – trvalý diplomatický reprezentant Svätej Stolice akreditovaný pri vláde niektorého štátu. Pred nastúpením do funkcie je spravidla vysvätený za biskupa a povýšený na arcibiskupa. Jeho postavenie je na úrovni veľvyslanca a bývalo tradíciou, že bol doyenom diplomatického zboru.

opát – (aram. *abba* – otec) – predstavený kláštora v niektorých reholiach. Podľa rehoľných pravidiel sv. Benedikta je otcom kláštornej komunity so širokou právomocou. Volia ho mnísi a jeho funkcia je doživotná.

ordinár – (lat. *ordinare* – ustanoviť) – jurisdikčné označenie pápeža, diecéznych biskupov a iných cirkevných predstavených na čele partikulárnych cirkví (ako je apoštolský administrátor, generálny a kapitulárny vikár a pod.), ktorí majú v nich všeobecnú riadnu výkonnú moc.

ostiár – (lat. *ostia* – brána) – vrátnik. Pred Druhým vatikánskym koncilom prvý stupeň nižších kňazských svätení. V súčasnosti jeho úlohu vykonáva kostolník.